

OPINIA MIESZKAŃCÓW GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE NA TEMAT BEZPIECZEŃSTWA WODNEGO

**Dariusz W. SKALSKI^{1, 2}, Damian KOWALSKI^{1, 2},
Bogdan KINDZER²**

¹ *Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu
im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, Polska*

² *Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej
im. Iwana Boberskiego, Ukraina*

Wstęp. W obliczu zmian środowiska międzynarodowego na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku oraz związanych z tym zmian postrzegania zagrożeń coraz większą uwagę zaczęto przywiązywać do bezpieczeństwa pozamilitarnego [1, 17, 19]. Wyłoniło się więc bezpieczeństwo energetyczne, ekonomiczne, ekologiczne, socjalne, informacyjne i wiele innych, jak na przykład bezpieczeństwo humanitarne. Nakreślono tendencje, aby przez bezpieczeństwo państwa pojmować wszystko, co może mieć związek z zagrożeniem państwa oraz jego społeczeństwa [4, 7, 11]. Pojęcie i zakres bezpieczeństwa systematycznie rozszerzają się w tym także w ostatnich latach o bezpieczeństwo wodne, które rozpatrywane jest w pracy pod kątem aspektu ratownictwa wodnego w opinii mieszkańców powiatu sępoleńskiego. Region powiatu sępoleńskiego jest

miejszem, gdzie znajdują się duża ilość otwartych akwenów i wypoczynek [20, 22], rekreacja oraz szereg imprez odbywa się na obszarach wodnych lub na terenach bezpośrednio z nimi sąsiadujących. W pracy podjęto próbę wyjaśnienia sposobu postrzegania bezpieczeństwa wodnego jako nowo powstającej dziedziny bezpieczeństwa. W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie przebywania ludzi nad akwenami. Człowiek szuka możliwości regeneracji swoich sił zarówno psychicznych jak i fizycznych, korzystając z kąpeli wodnych, żeglowania, surfowania itp. Pamiętać jednak należy, że przebywanie nad wodą może nieść za sobą zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki [18, 24]. Pozytywnym aspektem są regeneracja i relaks. Do negatywnych należy zaliczyć nieprawidłowe korzystanie ze sprzętu pływającego, brawurę, przecenianie swoich umiejętności pływackich, nieprzestrzeganie przepisów, co w bardzo wielu przypadkach jest efektem nieszczęśliwych wypadków [6, 8, 9, 10]. Jest to problemem bezpieczeństwa środowiska wodnego, który powinien stanowić istotną rolę w systemie bezpieczeństwa. Środowisko wodne, pomimo iż stanowi środowisko pierwotne, wraz z przyjściem na świat może stać się dla człowieka śmiertelnym zagrożeniem.

Problem badawczy. Światowa Organizacja Zdrowia nawołuje do zdecydowanego zwiększenia zaangażowania krajowych oraz międzynarodowych organów odpowiadających za bezpieczeństwo w tej sferze. Straty, które są ponoszone w związku z bardzo dużą liczbą wypadków śmiertelnych (z których wielu można było zapobiec) są boleśnie odczuwane przez najbliższych, jak i całe społeczności. W ramach wzrostu zainteresowania zagadnieniem bezpieczeństwa wodnego na Uniwersytecie Szczecińskim został utworzony kierunek studiów bezpieczeństwo wodne wraz z pracownią bezpieczeństwa wodnego na Wydziale Nauk o Ziemi. Tego typu działania pokazują, iż bezpieczeństwo wodne staje się w Polsce coraz ważniejszym zagadnieniem pod kątem klasyfikacji dziedzin bezpieczeństwa, z których korzystają Polacy [24]. W pracy ukazano opinie mieszkańców powiatu sępoleńskiego spojrzeć na bezpieczeństwo wodne w aspekcie ratownictwa wodnego jako jednego z największych obszarów tej dziedziny bezpieczeństwa. Etymologiczne znaczenie słowa bezpieczeństwo zostało stworzone z połączenia dwóch wyrazów: „bez” oraz „pieczy” [13, 17, 18]. Piecza oznacza otaczanie troską oraz opieką, zaś przedrostek „bez” oznacza stan, w którym taka ochrona jest niepotrzebna, sytuację wolną od zagrożenia. Naukowcy

przyjmują, że bezpieczeństwo jest stanem pożądanym, który charakteryzuje poczucie pewności i brak zagrożenia, gdzie człowiek ma wsparcie w społeczności oraz prawidłowo funkcjonującym systemie prawnym władzy państwowej. Nieobecność zagrożenia ma charakter obiektywny i jest badana oraz diagnozowana pod kątem formułowania czynników, które zagrażają chronionym wartościom. Innym elementem pojęcia bezpieczeństwa jest poczucie pewności [1, 2, 11]. Ma ono charakter subiektywny i nie jest wynikiem rzeczywistych zagrożeń, lecz uwarunkowane jest konstrukcją psychiczną człowieka, czynnikami zewnętrznymi i jego stanami emocjonalnymi [3, 9, 10, 12]. W znaczeniu bezpieczeństwa nie ma ogólnego odniesienia do narodu lub państwa. Literatura naukowa definiuje ten termin jako wolność od zagrożeń tworzących ryzyko dla przetrwania państwa. Pojęcie bezpieczeństwa dotyczy więc stosunków międzynarodowych oraz wewnętrznego układu państwa. Zagadnienie to jest jednak wieloaspektowe i niejednoznaczne.

Materiał i metody badań. Wykorzystaną techniką badań w pracy jest ankieta, natomiast głównym narzędziem badawczym jest autorski kwestionariusz ankiety. Kwestionariusz składa się z dwóch części zawierających dwadzieścia pytań. Piętnaście dotyczących bezpieczeństwa wodnego oraz pięć pytań dotyczących profilu respondenta. W pracy wykorzystywana jest również technika badania i analizy dokumentów oraz średnich odchyłeń standardowych i korelacji bezpieczeństwa jest niejednorodne. Odnosi się ono do różnych pod kątem rodzaju i zakresu zjawisk, co komplikuje przyjęcie jednorodnych kryteriów w tej sferze. A. Maslow w swojej teorii pokazuje, że człowiek podczas swojego życia jest motywowany przez potrzeby, które można poukładać w sposób hierarchiczny [5, 7, 17, 18, 20]. Jedną spośród podstawowych potrzeb jest potrzeba bezpieczeństwa. W stworzonej przez siebie piramidzie potrzeb Maslow uznał potrzebę fizjologiczną (biologiczną) za najważniejszą, a za następną bezpieczeństwo, po którym dopiero znajdują się potrzeby wyższe: samorealizacja, szacunek czy przynależność. Maslow uważał, że tylko prawidłowo funkcjonujące oraz dobrze zorganizowane społeczeństwo może zapewnić jego członkom poczucie bezpieczeństwa, które wystarcza do zaspokajania kolejnych potrzeb. Dopiero wtedy potrzeba bezpieczeństwa nie jest już czynnym motywatorem, który wymaga od nich realizacji poprzez całą aktywność życiową [14, 16, 22]. Do tego momentu potrzeba bezpieczeństwa jest głównym czynnikiem

organizującym ludzkie zachowanie. Problematyka bezpieczeństwa wodnego przy obecnych zaleceniach WHO staje się jeszcze bardziej poważna, co widać na polu naukowym, dydaktycznym oraz w działaniu społeczności lokalnych czego dowodzi niniejsza praca.

Podsumowanie. Powyższa praca jest jedną z pierwszych prac na temat nowo rozwijającej się dziedziny bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo jest szczególnie ważnym elementem prawidłowo funkcjonującego życia społecznego. Ujęte w literaturze jako jedna z podstawowych potrzeb człowieka, niezbędna do jego rozwoju. Odczucie bezpieczeństwa jest również podstawą dla społeczeństwa zamieszkującego określony teren. W pracy podjęto próbę zbadania w jaki sposób ludzie, którzy od urodzenia mieszkają na terenach silnie związanych z wodą odbierają i rozumieją bezpieczeństwo wodne.

Wyniki nie są jednoznaczne jednak zdecydowanie pokazują, że jest to zagadnienie, które w dalszym ciągu się rozwija i powinno być nierozwalnym elementem edukacji środowiskowej propagowanej przez określone instytucje i organizacje w Polsce.

Piśmiennictwo

1. Brzeziński J. Metodologia badań psychologicznych / Brzeziński J. – Warszawa : PWN, 2005.
2. Departament Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego MSWiA. Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego. – Warszawa, 2005.
3. Dobkowski J. Zasady organizacji Policji / Dobkowski J. // Ura, S. Pieprzny (red.). Służby i formacje mundurowe w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej. – Rzeszów, 2010.
4. Dunaj B. Popularny słownik języka polskiego / Dunaj B. – Warszawa : Wydawnictwo Wilga, 1999.
5. Leoński Z. Samorząd terytorialny / Leoński Z. – Warszawa : RP, 2001.
6. Litwin J. Prawo administracyjne / Litwin J. – Warszawa, 1953. – CZ.4.
7. Masłow A. Motywacja i osobowość / Masłow A. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009.
8. Maszke A. W. Metody i techniki badań pedagogicznych / Maszke A. W. – Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2008.
9. Nowak S. Metodologia badań społecznych / Nowak S. – Warszawa : PWN, 1985.
10. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny / Okoń W. – Warszawa : Żak, 2001.

11. Pieter J. Ogólna metodologia pracy naukowej / Pieter J. – Wrocław; Warszawa : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1967.
12. Pilch T. Zasady badań pedagogicznych / Plich T. – Warszawa : Wydawnictwo Żak, 1995.
13. Plich T. Metodologia pedagogicznych badań środowiskowych / Plich T. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1971.
14. Serafin T. Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa / Serafin T., Parszowski S. – Warszawa, 2011.
15. Skalski D. Rola służb w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego na rzecz społeczeństwa: wybrane aspekty / Skalski D., Czyż R. – Gdańsk, 2020
16. Dewiacje w sporcie wyczynowym a ich wpływ na edukację zdrowotną / Skalski D., Kowalski D., Ostrowski A., Makar P., Stanula A. // Medycyna i zdrowie: wybrane aspekty ratownictwa / red. nauk. D. Skalski, B. Duda-Biernacka, D. Kowalski, R. Zwara. – T. 4. – Starogard Gdanski, 2020.
17. Współczesne wyzwania bezpieczeństwa wewnętrznego w aspekcie bezpieczeństwa wodnego / Skalski D., Lizakowski P., Kowalski D., Nietupska Z. – Gdańsk, 2020.
18. Stabryła A. Organizacja i Zarządzanie / Stabryła A., Trzcieniecki J. – Kraków : Akademia Ekonomiczna w Krakowie, 1982.
19. Stanula A. Poradnik instruktora WOPR. ZW WOPR / Stanula A. – Katowice, 2005.
20. Szubrycht T. Współczesne aspekty bezpieczeństwa państwa / Szubrycht T. // Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej. – 2006. – T. 47, № 4 (167). – S. 87–98.
21. Tyrała P. Refleksje nad teorią i praktyką bezpieczeństwa / Tyrała P. // M. red. Lisiecki. Zarządzanie bezpieczeństwem – wyzwania XXI wieku. – Warszawa : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa, 2008.
22. Ura E. Prawne zagadnienia bezpieczeństwa państwa / Ura E. – Rzeszów : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988.
23. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych. Dz.U.2011.208.1240.
24. Wołpiuk W. J. Bezpieczeństwo państwa i pojęcia pokrewne. Aspekty konstytucyjnoprawne / Wołpiuk W. J. // red. W. Sokolewicz. Krytyka prawa. Niezależne studia nad prawem. Warszawa, 2010. – T. 2.